

ПРОФЕСИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ЗЕМЛЕУСТРОИТЕЛЕЙ В УКРАИНЕ И ПОЛЬШЕ: ОБЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОТЛИЧИЯ

Н. Г. РУСИНА, к.п.н., преподаватель Ровенского государственного
аграрного колледжа

Аннотация. В статье рассмотрены общие тенденции и различия профессиональной подготовки землеустроителей Украины и Республики Польша.

Ключевые слова: профессиональная подготовка землеустроителей, программы, практика, магистр, специалист

TRAINING OF FUTURE LAND SURVEYORS IN UKRAINE AND POLAND: GENERAL TRENDS AND DIFFERENCES

N. RUSINA, Ph.D., lecturer, Rivne State Agricultural College

Summary. The article describes general trends and differences in training land surveyors Ukraine and Poland.

Key words: training programs for land managers, program, practice, master, bachelor

УДК 378.147.227

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ФІЗИКА

С. Г. РУСНАК, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
ВП НУБіП «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»

Анотація. У статті розглянуто проблему низької мотивації студентів до навчання та визначені деякі умови, що впливають на формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів в рамках курсу «Основи природознавства».

Ключові слова: мотивація, навчально-пізнавальна діяльність, зовнішні мотиви, внутрішні мотиви

Постановка проблеми в загальному вигляді. Традиційно вважають, що найскладнішим предметом у школі є фізика. Вона вимагає постійних розумових зусиль, абстрактного і логічного мислення. Інтерес до природничих наук у дітей з кожним роком знижується. Тому було обрано проблему: «Проблеми формування мотивації навчальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни Фізика».

Аналіз останніх досліджень із проблеми. Ґрунтовне вивчення наукових джерел засвідчило значну увагу науковців до проблеми формування мотивації у навчально-виховному процесі. У психологічних дослідженнях її широко розг-

лядали Л. Божович, Є. Ільїн, Г.С. Костюк, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, П.Якобсон та інші. Мотиваційну складову навчальної діяльності студентів досліджували Т. Дубовицька, Н. Токар, Н. Яковлева; особистісні особливості викладачів та студентів – В. Кан-Калик, Н. Лейтес, В. Мерлін. Навчальну мотивацію висвітлювали у своїх роботах В. Давидов, А. Маркова, Ю. Орлов. Науковці Л. Ітельсон, А. Петровський досліджували джерела мотивації.

Формулювання мети статті. Мета статті – розглянути проблему низької мотивації студентів до навчання та визначити деякі умови, що впливають на формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів в рамках курсу «Фізика».

Виклад основного матеріалу. Мотивація до навчання – одна із головних умов реалізації навчально – виховного процесу. Вона не тільки сприяє розвитку інтелекту, але і є рушійною силою удосконалення особистості в цілому. Формування мотивації у студентів до навчально – пізнавальної діяльності є однією з головних проблем сучасної школи. Її актуальність обумовлена оновленням змісту навчання, постановою завдань формування у студентів прийомів самостійного набуття знань, пізнавальних інтересів, життєвих компетенцій, активної життєвої позиції, здійснення в єдності ідейно-політичного, трудового, морального виховання студентів, введенням профільного навчання у старших класах.

Велику роль в успішності навчання фізиці відіграє мотивація. Якщо студент не хоче навчатися, його навчити неможливо. Але мотивація може бути, так би мовити зі знаком мінус (студент сумлінно вчиться, бо просто боїться, що батьки будуть його лаяти, а то і ще гірше), дитина з певних причин може сама себе примушувати вчитись, бо так треба.

Якість нашої роботи залежить від того, яку мету ми перед собою ставимо, які причини змушують нас виконувати певну роботу. Це – мотив нашої діяльності. За ним завжди стоїть потреба в чомусь. Однією з важливих причин невдачі на занятті є відсутність в студентів мотивації до навчання. Мотив – це спонукання до активності. Мотивація навчальної діяльності на занятті є обов'язковою частиною певного заняття. Мотивація – це спонукання, яке є причиною активності особистості й визначає її прагнення.

Формування мотивації на кожному етапі заняття:

Початок заняття Етап викликання вихідної мотивації (наукова мотивація: зв'язок з майбутніми і попередніми знаннями)

Середина заняття Етап підкріплення і посилення мотивації виникла (усвідомлення і розуміння, якими способами він діє, вміє їх оцінювати, порівнювати, отримувати задоволення від процесу навчання)

Кінець заняття Етап завершення роботи (мотивації перспективи, кінцевого результату, засвоєння знань і умінь), уникати нагороди, призи за правильне виконання завдання, обмежуватися лише оцінюванням і похвалою, якомога менше використовувати ситуації змагань.

Мотивація навчальної діяльності студентів – це окремий етап заняття, проте її треба здійснювати на кожному з етапів різними способами – залежно від дидактичної мети й типу заняття. Основними способами формування мотивації під час навчання є: повідомлення студентам теоретичної значущості навчального матеріалу; практичне спрямування знань та можливість їх застосування у повсякденному житті; створення проблемних ситуацій; створення ситуації успіху; постановка близьких і далеких перспектив у навчанні.

Для досягнення необхідного результату можна використовувати різномані-

тні прийоми розвитку пізнавальних мотивів.

1. Мотивація навчальної діяльності шляхом бесіди. У вступному слові викладач окреслює коло питань, що розглядатимуться на занятті. При цьому залучаються знання і суб'єктивний досвід студентів, наводяться цікаві приклади й парадоксальні ситуації, демонструється зв'язок матеріалу що вивчається, з раніше вивченим. Викладач указує на практичне значення теми, яка розглядається.

Так під час вивчення теми «Агрегатні стани речовини» студентам дається завдання життєвого характеру: «Для чого залишають зазори між рейками?» Тобто, пропонується життєвий факт, який потребує обґрунтування. «На яке із двох тіл, занурених у воду та однакових за формою об'ємів, сила виштовхування буде діяти сильніше – на дерев'яне чи металеве?»

2. Мотивація навчальної діяльності шляхом створення проблемної ситуації.

3. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання технології «Мозкова атака». Цей метод полягає у колективній творчій роботі з розв'язання певної складної проблеми. Всіх студентів об'єднує спільна робота над пошуком істини. Розмірковуючи над певною проблемою, доповнюючи один одного, підхоплюють і розвивають одні ідеї, відкидаючи інші.

4. Мотивація навчальної діяльності шляхом опрацювання тексту періодичних видань. Для активізації роботи й зацікавленості студентів на початку заняття викладач роздає газети, журнали або сторінки цих видань, де розміщено інформацію, що стосується теми заняття. Викладач просить студентів звернути увагу на конкретну інформацію, наголошуючи на її важливості для кожного студента та можливості її повсякденного використання.

Також застосовую обговорення актуальних проблем з матеріалу, який вивчається: «Розвиток енергетики в Україні», «Атомна енергетика. Плюси і мінуси», «Радіозв'язок. Його проблеми і успіхи»; «Теплові двигуни і екологія оточуючого середовища», «Електричний струм у газах», «Види палива. Їх використання. Екологічні проблеми».

5. Мотивація навчальної діяльності за технологією «Незакінчене речення» Студентам роздають сторінки студентської роботи «Мої думки» та пояснюють, що кожен має самостійно закінчити запропоновані речення. Запропоновані речення стосуються теми заняття, і студенти мають достатньо знань та особистого досвіду для висловлення власних думок. Після завершення роботи висловлювання зачитуються і деяким студентам пропонується прочитати свої відповіді. В будь-який момент заняття студенти повинні бути готові обговорити відповідь товариша або попросити його аргументувати свій варіант закінчення речення.

6. Мотивація навчальної діяльності шляхом виготовлення саморобних наочних посібників На початку вивчення теми студенти одержують перелік наочних посібників, які вони можуть виготовити. Виготовлені саморобні прилади, моделі, малюнки, що пояснюють те чи інше природне явище, карти стародавніх поселень, описаних у підручнику, тощо студенти демонструють на занятті, пояснюючи ідею створення й особливості «запропонованих ними посібників». Студентів можна залучати до виготовлення таблиць і схем, що пояснюють матеріал теми. Ця форма роботи дозволяє не лише наповнити кабінет роздавальним матеріалом, але й формує в студентів уміння виокремлювати головне, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та, що особливо важливо, сприяє активізації розумової діяльності.

7. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання творчих завдань. Студентам пропонується питання на зразок: «Що станеться, якщо...?». У цих питаннях розглядаються парадоксальні ситуації. Студенти можуть самостійно добирати такі питання, ставити їх однокласникам, обговорювати, захищати свою позицію, використовуючи знання з предмета.

Студенти не тільки складають кросворди, сканворди з певних тем, але і працюють з ними. Також студентам пропонуються творчі та художні завдання: «Яким я уявляю собі...», «Фізика в моєму житті». Тут пропонуються і природні явища, і будь-яка подія. Написання фантастичних оповідань, есе, віршів з використанням знань з предмета.

8. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання під час заняття художньої та науково-популярної літератури. Використання уривків із творів можливе з різними цілями: для ілюстрації матеріалу постановки питання, закріплення вивченого. Так студентам пропонується розглянути теми: «Фізика і музика», «Фізика і спорт», «Фізика в літературі», «Фізика і мистецтво»

9. Мотивація навчальної діяльності шляхом створення ситуації успіху.

10. Мотивація навчальної діяльності на основі діяльнісного підходу до навчання. Навчальна діяльність під керівництвом вчителя, а також самостійна навчальна діяльність. При цьому необхідно підкреслити велику роль **домашніх завдань**. Проблемні домашні завдання відкривають більш широкі можливості розвитку обдарованих і що цікавляться фізикою студентів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проблема формування мотивації особистості тісно пов'язана з навчанням і здобуттям освіти. Це означає, що увага педагогів має бути спрямована не лише на здійснення студентом педагогічного коледжу навчальної діяльності, але і на те, як і що відбувається у розвитку його особистості у процесі навчально-пізнавальної діяльності. Навчальна мотивація є однією з основних умов реалізації навчально-виховного процесу, системою природних, соціальних та особистісних чинників, що спонукають студента включитися у процес навчання, впливають на характер і забезпечують ефективність цього процесу.

Формування повноцінної навчальної мотивації запобігає відчуженню особистості від процесу та результатів навчання, коли вони сприймаються як щось зовнішнє, примусове, а також сприяє повноцінному розвитку особистості студента педагогічного коледжу як на початковому етапі навчання, так і впродовж всього навчання у ВНЗ та подальшого професійного становлення, оскільки спрямовує особистість на саморозвиток та самовдосконалення.

Література

1. Коробова І. Прийоми розвитку творчого мислення учнів в процесі розв'язування фізичних задач. Фізика. Проблемне навчання. – 1997. - №1. – с.11-14.

2. Сиротенко Г.О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Х.: Основа, 2003.

3. Шаромова В., Дубас З. Нетрадиційні уроки фізики. - Т.: Підручники і посібники, 2003 – Ч. 1-2.

4. Давиденко А.А. Методика розвитку творчих здібностей учнів у процесі навчання фізики (теоретичні основи).- Ніжин: ТОВ Видавництво «Аспект-поліграф», 2004.- С.199-245.

5. Житник Б.О. Методичний порадник : форми і методи навчання.- Харків, Основа, 2004.- С.71-73

6. Шарко В.Д. Сучасний урок фізики. Посібник для вчителів і студентів.- К.: СПД Богданова А.М., 2005.-220 с.
7. Шарко В.Д. Навчальна практика з фізики. Навчально-методичний посібник для вчителів і студентів.- К.: СПД Богданова А.М., 2006.-224 с.

REFERENCES

1. Korobova I. Pryyomy rozvytku tvorchoho myslennya uchniv v protsesi rozv»yazuvannya fizychnykh zadach. Fizyka. Problemne navchannya. – 1997. - №1. – s.11-14.
2. Cyrotenko H.O. Suchasnyy urok: interaktyvni tekhnolohiyi navchannya. – Kh.: Osnova, 2003.
3. Sharomova V., Dubas Z. Netradytsiyni uroky fizyky. - T.: Pidruchnyky i posibnyky, 2003 – Ch. 1-2.
4. Davydenko A.A. Metodyka rozvytku tvorchykh zdibnostey uchniv u protsesi navchannya fizyky (teoretychni osnovy).- Nizhyn: TOV Vydavnytstvo «Aspekt-polihraf» , 2004.- S.199-245.
5. Zhytnyk B.O. Metodychnyy poradnyk : formy i metody navchannya.- Kharkiv, Osnova, 2004.- S.71-73
6. Sharko V.D. Suchasnyy urok fizyky. Posibnyk dlya vchyteliv i studentiv.- K.: SPD Bohdanova A.M., 2005.-220 s.
7. Sharko V.D. Navchal'na praktyka z fizyky. Navchal'no-metodychnyy posibnyk dlya vchyteliv i studentiv.- K.: SPD Bohdanova A.M., 2006.-224 s.

ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ МОТИВАЦИИ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ДИСЦИПЛИН ФИЗИКА

С. Г. РУСНАК, специалист высшей категории, преподаватель-методист ОП НУБиП «Залещицкий аграрный колледж им. Е. Храпливого»

***Аннотация.** В статье рассмотрена проблема низкой мотивации студентов к обучению и определены некоторые условия, влияющие на формирование положительных мотивов учебно-познавательной деятельности студентов в рамках курса «Основы естествознания».*

***Ключевые слова:** мотивация, учебно-познавательная деятельность, внешние мотивы, внутренние мотивы*

PROBLEMS OF FORMATION OF MOTIVATION TRAINING STUDENTS IN THE STUDY COURSE PHYSICS

S. RUSNAK, a specialist of the highest category, the teacher-methodologist VP NUBiP «Zalishchyky Agricultural College. E. Khraplyvy»

***Summary.** In the article the problem of low motivation of students to learn and set some conditions that influence the formation of positive motives teaching and learning of students in the course «Fundamentals of Natural Science.»*

***Keywords:** motivation, educational and cognitive activity, external reasons, internal reasons*